

Kielitietoisuus ammattillisen opettajan arjessa

-kokemuksia jakamassa sh,
diakonissa, TtM Anne Jauhonen

1. Omia kokemuksiani kielitietoisuudesta

- Rauhallisuus, lyhyet ohjeet,
toistaminen, havainnollistaminen...
- Silmät syttyy; "Nyt minä ymmärsin!"

Omia kokemuksiani kielitietoisuudesta

- Yhteisopettajuus S2-opettajan kanssa hyödyllistä.
- Kirjoitetun tekstin selkeys on tärkeää.
- Yksilöohjaus mahdollistaa monia asioita.

2. Yhteistyö S2-opettajan kanssa

- [Diakoniaopistossa aloitettiin uudenlainen maahanmuuttajien koulutus | Kaleva](#)
- SDO:lla on maaliskuussa 2023 noin 900 opiskelijaa, joiden äidinkieli ei ole suomi eli noin 30% opiskelijoista. S2-opettajia on tällä hetkellä ehkä 9.

3. Kirjoitetun tekstin selkeys

- S2-opettajalta sain todella hyviä vinkkejä sekä puheen että kirjoitetun tekstin selkiyttämiseen
- Olen ollut myös itse selkokielistämässä erilaisia materiaaleja Suomen Diakoniaopistolla
- Kielestä selkoa-hankkeessa olin tekemässä apukysymyksiä Hoidon ja huolenpidon tutkinnonosan kriteereihin
- [KIELESTÄ SELKOA-HANKE Sivu 1\(26\) KIELESTÄ SELKOA -HANKE - PDF Free Download \(docplayer.fi\)](#)

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit			
2. Työmenetelmien, työvälineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3	Perustelut, huomiot
	Tutkinnon suorittaja:			
Hoito- ja huolenpitytyössä toimiminen	tukee ja auttaa asiakkaita tai potilaita työryhmän tukemana selviytymään päivittäisissä toiminnoissa (puhtaus ja pukeutuminen, syöminen ja juominen, erittäminen, liikkuminen, uni ja lepo sekä asioiden hoito)	tukee ja auttaa asiakkaita tai potilaita selviytymään päivittäisissä toiminnoissa.	tukee ja auttaa voimavara-lähtöisesti asiakkaita tai potilaita selviytymään päivittäisissä toiminnoissa.	Miten autat asiakasta puhtauden ylläpitämisessä (=peseytymisessä)? Miten autat asiakasta pukeutumisessa? Miten autat asiakasta syömisessä? Miten autat asiakasta juomisessa? Miten autat asiakasta erittämisessä (=virtsaamisessa ja ulostamisessa)? Miten autat asiakasta liikkumisessa? Miten autat asiakasta nukkumisessa ja leppämisessä? Miten autat asiakasta hänen asioidensa hoitamisessa? Miten huomioit auttamisessa asiakkaan voimavarat?
	tarkkailee asiakkaan tai potilaan elintoimintoja (verenkierto ja hengitys), aisti-toimintoja ja toimintakykyä työryhmän tukemana.	tarkkailee asiakkaan tai potilaan elintoimintoja, aisti-toimintoja, toimintakykyä ja vointia. Tunnistaa muutoksia asiakkaan tai potilaan tilassa.	tarkkailee asiakkaan tai potilaan elintoimintoja, aisti-toimintoja, toimintakykyä ja vointia. Tunnistaa muutoksia asiakkaan tai potilaan tilassa ja toimii muuttuneessa tilanteessa asianmukaisesti.	Miten tarkkailet asiakkaan verenkiertoa? Miten tarkkailet asiakkaan hengitystä? Mistä asioista päättelet, ettei kaikki ole hyvin? Miten toimit, kun kaikki ei ole hyvin? Miten tarkkailet asiakkaan näköä? Miten tarkkailet asiakkaan kuuloa? Miten tarkkailet asiakkaan muita aisteja? Mistä asioista päättelet, ettei kaikki ole hyvin? Miten toimit, kun kaikki ei ole hyvin? Miten tarkkailet asiakkaan toimintakykyä?

4. Opin portailla –hankkeissa mukana 2015-2020

- Suomen Diakoniaopisto oli osatoteuttajana sekä Opin portailla Pohjois-Pohjanmaalla että Opin portailta työelämään –hankkeissa. Hankkeet olivat ESR-hankkeita.

Opin portaita –hankkeissa mukana 2015-2020

- Hankkeiden puitteissa olin toteuttamassa mm:
 - Tukipajoja ja yksilöohjausta maahanmuuttajattöille
 - Koulutusta työpaikoille kulttuurisensitiivisyydestä ja selkokieliisyydestä
 - Selkokielistämässä opetusmateriaalia

Yksilöohjausta hankkeen tuella

- Opiskelijoille annettujen tehtävien, diasarjojen ja tenttialueiden kertaamista ja selkiyttämistä
 - Helpompi kysyä
 - Tärkeimmät asiat selitettiin uudelleen ja esimerkkien avulla
 - Opiskelijat innostuivat omien pienryhmien perustamiseen

- Tenttikysymysten selkiyttäminen:
- Voisihan tämän sanoa selkeämminkin:
- *"Lääkehoitoon kouluttamattoman henkilön lääkehoitoon liittyvän näytön ottaa vastaan kokenut lääkehoitoa toteuttava laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö."*

- S2 –opettaja meni työpaikalle havainnoimaan opiskelijan vuorovaikutusta, jos vaikeuksia ilmeni.
- Tilanteita käytiin yhdessä läpi myöhemmin opiskelijan kanssa.
- Kannustettiin vanhempia puhumaan omaa äidinkieltä lapsilleen, mutta itse kuuntelemaan ja lukemaan paljon suomen kieltä.

Sujuvasti opin portailta työelämään - Opin portailta työelämään -hankkeen loppuraportti (theseus.fi)

Filippiineiltä tullut lähihoitajaopiskelija:

"Kun meillä oli ryhmätehtävä koulussa, mää en ymmärrä kaikkea... Näyttösuunnitelma on ensimmäinen... mitä minä teen, paljon kriteerit on, en ymmärrä kaikkea, mutta tukipaja on tosi hyvä, kun selittää selkeästi!"

Nigeriasta tullut lähihoitajaopiskelija:

"Mää aina sanoin, että meidän terveysasema... tukipaja on iso, iso, iso asia!"

5. Viikoittainen tukipaja Tsemppi Suomen Diakoniaopistolla

Tsemppi on avoinna:

maanantaisin ja torstaisin klo 9-16

Tsempissä antavat tukea

- erityisopettaja Eeva-Liisa Heikkilä
- opinto-ohjaaja ja pedagoginen valmentaja Tuuli Mettälä
- pedagoginen valmentaja Susanna Haapsaari
- torstaisin matematiikan opettaja Sami Roivio (myös fyke ja lääkelaskut)
ja kielten opettaja Jonne Koivisto

Jos tsemppiläiset ovat sinulle tuttuja, voit olla myös suoraan yhteydessä tsemppivalmentajaan, yhteystiedot alla.

Apua myös ammattiohjaajilta

- SDO:lla aloitti viime syksynä työnsä muutama ammattiohjaaja.
- Oulun kampuksen ammattiohjaaja on koulutukseltaan lähihoitaja.
- Ammattiohjaajat käyvät opiskelijoiden työssäoppimispaikoilla useamman tunnin vierailuja, havainnoivat ja ohjaavat opiskelijoita työssään.
- Ammattiohjaajat ovat myös olleet opettajien työpareina oppitunneilla.

6. Apua näyttösuunnitelmien tekemiseen

NÄYTTÖLOMAKKEET

Opettajille tiedoksi: **Näyttösuunnitelmassa ei osoiteta osaamista, vaan se on suunnitelma osaamisen osoittamisesta.** OPH:n ohjeiden mukaan kirjallista näyttösuunnitelmaa ei enää vaadita. SDOssa tehdään lyhyt työtehtäviä kuvaava näyttösuunnitelma, joka voidaan tarvittaessa korvata esim. kuvilla, videolla tai suullisella esityksellä. Mahdolliset kuvat ja videot lisätään suunnitelmaan liitteenä. Näyttösuunnitelman tekemisestä muulla tavoin kuin kirjallisesti sovitaan yhdessä ohjaavan opettajan ja työpaikkaohjaajan kanssa.

Yhdestä ammattitaitovaatimuksesta mahtuu kirjoittamaan 350 merkkiä

SUUNNITELMA OSAAMISEN OSOITTAMISESTA

Tutustu ennen suunnitelman tekoa näytön arviointikriteereihin.

Ammattitaitovaatimukset	Kerro, millaisissa työtehtävissä ja tilanteissa osoitat oman osaamisen työympäristössä.
Opiskelija osaa	
- työskennellä sosiaali- ja terveysalan työn säädösten, toimintaperiaatteiden, arvojen ja eettisten periaatteiden mukaan	
- suunnitella työtään ja tehdä yhteistyötä työryhmän ja verkoston kanssa	
- suunnitella, toteuttaa ja arvioida työtään kotona asuvan asiakkaan luona	

Miten mahdutat siihen nämä 25 asiaa (väh. 936 merkkiä)?

7-3

4-6

7-12

13-17

18-20

21-22

23-24

25

arvioi asiakkaan hoidon ja kuntoutumisen tarvetta ja sen kiireellisyyttä ja toimii yhteistyössä eri toimijatahojen kanssa;havainnoi ja arvioi asiakkaan toimintakykyä ja voimavaroja kotona käyttäen tarkoituksenmukaisia toimintakykymittaria;huomioi asiakkaan fyysisen, kognitiivisen, psyykkisen, hengellisen, sosiaalisen sekä oikeudellisen toimintakyvyn;huomioi asiakkaan yksilöllisen elämäntilanteen, elinympäristön, elämänhistorian, kulttuurin ja seksuaalisuuden suunnitellessaan työtään;laatii hyvinvointia tukevan asiakaslähtöisen suunnitelman yhteistyössä asiakkaan kanssa;toimii suunnitelman mukaisesti ja arvioi sen toteutumista;raportoi ja kirjaa ymmärrettävästi asiakkaan vointiin ja toimintakykyyn liittyviä havaintoja asiakasturvallisuutta vaarantamatta;käyttää työyhteisön asiakastietojärjestelmiä ja sosiaali- ja terveysalan tietokantoja lähihoitajan vastuualueella;ymmärtää asiakasta koskevan tiedonsiirron merkityksen hoitoketjussa

arvioi asiakkaan hoidon ja kuntoutumisen tarvetta ja sen kiireellisyyttä ja suunnittelee työtään sen perusteella sekä toimii yhteistyössä eri toimijatahojen kanssa;havainnoi ja arvioi asiakkaan toimintakykyä ja voimavaroja kotona käyttäen tarkoituksenmukaisia toimintakykymittareita;huomioi asiakkaan fyysisen, kognitiivisen, psyykkisen, hengellisen, sosiaalisen sekä oikeudellisen toimintakyvyn ja ymmärtää niiden merkityksen asiakkaan hyvinvointiin;huomioi ja kartoittaa asiakkaan yksilöllisen elämäntilanteen, elinympäristön, elämänhistorian, kulttuurin ja seksuaalisuuden ja ymmärtää niiden merkityksen suunnitellessaan työtään;laatii asiakaslähtöisen ja hyvinvointia tulevan suunnitelman yhteistyössä asiakkaan ja hänen läheistensä kanssa;toimii suunnitelman mukaisesti ja arvioi sen toteutumista sekä tuo esille asiakkaan toimintakykyyn liittyviä muutostarpeita;raportoi ja kirjaa sujuvasti asiakkaan vointiin ja toimintakykyyn liittyviä havaintoja asiakasturvallisuutta vaarantamatta;käyttää sujuvasti työyhteisön asiakastietojärjestelmiä ja sosiaali- ja terveysalan tietokantoja lähihoitajan vastuualueella;huomioi ja ymmärtää asiakasta koskevan tiedon siirron merkityksen hoitoketjussa

arvioi itsenäisesti asiakkaan kuntoutumisen tarvetta ja sen kiireellisyyttä ja suunnittelee perusteella sekä toimii yhteistyössä eri toimijatahojen kanssa;havainnoi monipuolisesti yhdessä asiakkaiden toimintakykyä ja voimavaroja käyttäen monipuolisesti erilaisia tarkoituksenmukaisia toimintakykymittareita sekä valintojaan;huomioi asiakkaan kognitiivisen, psyykkisen, hengellisen, sosiaalisen sekä oikeudellisen toimintakyvyn ja ymmärtää merkityksen asiakkaan hyvinvointiin;huomioi ja kartoittaa asiakkaan yksilöllisen elämäntilanteen, elinympäristön, elämänhistorian, kulttuurin ja seksuaalisuuden sekä perusratkaisujaan suunnitellessaan työtään;laatii monipuolisen, asiakaslähtöisen ja hyvinvointia tukevan suunnitelman yhteistyössä asiakkaan ja hänen läheistensä sekä verkoston kanssa;toimii tavoitteellisesti suunnitelman mukaan muokkaamalla sitä asiakkaan tarpeiden ja tavoitteiden mukaisesti sen toteutumista;raportoi ja kirjaa monipuolisesti asiakkaan toimintakykyyn liittyviä havaintoja asiakkaan kanssa;käyttää monipuolisesti työyhteisön asiakastietojärjestelmiä ja sosiaali- ja terveysalan tietokantoja lähihoitajan vastuualueella;huomioi ja ymmärtää asiakasta koskevan tiedon siirron merkityksen hoitoketjussa

Ohjaavien opettajien Kotihoidossa toimimisen "nostot"-listalta

- 3. Suunnitella, toteuttaa ja arvioida työtään kotona asuvan asiakkaan luona:

Kaikki pitää näyttää, mutta nämä vähintään suunnitella etukäteen:

- **Toimintakyvyn eri osa-alueet (mm. oikeudellinen, hengellinen)**
- **Asiakkaiden toimintakyvyn arvioimiseen käytettävät mittarit (esim. MMSE, RAI , ISBAR)**
- **Hoito- ja palvelusuunnitelma koulun ohjeistuksen mukaan**
- **Tiedonsiirtoketju**

7. Työpaikkaohjaajakoulutus » Suomen Diakoniaopisto (sdo.fi)

Oulun alueen TOPPI -verkosto järjestää runsaasti koulutuksia verkko-oppimisympäristössä, katso **TÄSTÄ**.

TEEMATUNNIT

Järjestämme työelämän tarpeista ja toiveista nousseita teematunteja Teams -yhteydellä.

30.03.2023 Teematunti Kieli- ja kulttuuritietoinen ohjaaminen klo 12:00-14:00, Tule kuulemaan hyödyllisiä vinkkejä monikulttuuriseen ohjaustyöhön! **Ilmoittautuminen tästä linkistä** 29.3.23 mennessä

Syksyn 2022 Teematunti -tallenteet

[Teematunti_Kieli- ja kulttuuritietoinen ohjaus](#)

[Teematunti_Tuen tarpeessa olevan opiskelijan ohjaus](#)

[Teematunti_Laadukas työpaikkaohjaaminen opiskelijan näkökulmasta](#)

[Teematunti Koulutus- ja oppisopimus](#)

**Oman kokemuksenkin
mukaan ohjauksessa
tärkeää:**

Kiinnostuneisuus ja mukaan
ottaminen

Riittävän pitkä perehdytys ja
työparina työskentely!

Kielellisten mallien
antaminen ja
sanallistaminen!

Lähteitä ja materiaalia

- Kielestä selkoa –hankkeessa tuotetut apukysymykset Hoidon ja huolenpidon kriteereihin 2012-2013. [KIELESTÄ SELKOA-HANKE Sivu 1\(26\) KIELESTÄ SELKOA -HANKE - PDF Free Download \(docplayer.fi\)](#)
- [Sujuvampia opinpolkuja romaneille ja maahanmuuttajille : Opin portailla Pohjois-Pohjanmaalla -hankkeen loppuraportti – Theseus](#)
- [Hankkeen tuloksia – Opin portailla \(diak.fi\)](#)

Lähteitä ja materiaalia

- Työkalupakki moninaiseen työelämään [Työkalupakki moninaiseen työelämään, Opin portailta työelämään Satakunnassa -hankkeen loppuwebinaari - YouTube](#)
- [Opin portailla Satakunnassa – Opin portailla \(diak.fi\)](#)

Kiitos! Ja tervetuloa tutustumaan toimintaan kampuksillamme.

anne.jauhonen@sdo.fi

Jos haluat tulla tutustumaan, voit olla yhteydessä merja.ahtikari@sdo.fi